

ԱՐՄԵՆԻԱ

ԱՐՄԵՆԻԱ
ԱՄՍԱԳԻՐ

ARMENIA

ԲՈՒՂԱՊԵՇՏ, 2025. համար 2
Budapest, 2025. 2. szám

Nemzetiségi szószólók látogatása Jerevánban

Május 11 és 15 között Magyarország 13 nemzetiségi szószólója közül 8-án, a görög, a szerb, szlovák, lengyel, román, horvát, bolgár, görög és örmény szószólók utaztak el Jerevánba. A két ország diplomáciai kapcsolatainak helyreállítása után elsőként látogatott el ilyen speciálisan nemzetiségi összetételű delegáció Örményországba.

A küldöttség a hivatalos megbeszéléseken találkozott az örmény nemzetgyűlés elnökhelyettesével, Hakob Arshakjannal, aki örömét fejezte ki a találkozó létrejöttével kapcsolatban, valamint reményét, hogy az elinduló kapcsolatok a legkülönbözőbb kulturális, társadalmi és gazdasági kapcsolatok terén is bővülni fognak. Akopjan Nikogosz, az Országgyűlés Örmény Nemzetiségi Szószólója vendéglátójával együtt szorgalmazta, hogy az Örmény Magyar Gazdasági vegyesbizottság magyar vezetőjének kinevezését követően az örmény vezető kinevezésére is mihamarabb sor kerülhessen, hiszen ez elengedhetetlen a kapcsolatok további fejlődésének szempontjából.

A delegáció ezt követően találkozhatott az Örményország-Magyarország Parlamentközi Baráti Csoport tagjaival valamint Örményország két legjelentősebb nemzeti kisebbségének a jazidik kurd és orosz nemzetiség képviselőivel is, mely lehetőséget teremtett a két ország nemzetiségei törvényi helyzetének megismerésére, a kisebbségi jogok javításának és az etnikumok közötti együttműködési lehetőségek kérdéseinek érintésével. Örményország nemzetiségi képviselői reményüket fejezték ki, hogy valódi élő kapcsolat alakulhat ki a két ország nemzetiségei között.

A látogatás keretében a küldöttség koszorút helyezett el az örmény népi áldozatok emlékművénél Jerevánban, ezzel tisztelegve a tragikus történelmi események ártatlan áldozatai emléke előtt.

A rövid utazás fontos, tervezett állomása volt Echmiadzin, az örmény apostoli egyház központja, hiszen a keresztény hit valamennyi nemzetiség történelmi fejlődésének szempontjából a legfontosabb alakító erő. Ecsmiadzinban Natan püspök, minden örmény Katolikoszának legfőbb helyettesen fogadta a küldöttséget. Örményország gazdag spirituális és kulturális örökségével megismerkedve a küldöttség tagjainak lehetőségük volt eljutni és megtekinteni az ország legrégebbi és legfontosabb kolostorait.

Ez a látogatás fontos lépést jelent a kétoldalú együttműködés megerősítésében, a parlamentközi kapcsolatok kiépítésében és a kultúrák közötti párbeszéd előmozdításában.

Együttműködő partnereink:

Erdélyi Örmény Gyökerek
Kulturális Egyesület

2024.

ԱՐՄԵՆԻԱ

ARMENIA

Tartalom

- 2 Nemzetiségi szónoklat látogatása Jerevánban
- 3 Örmény–magyar Külügyminiszteri találkozó
- 4 Megemlékezés a korzón
- 5 Örmény tablókiállítás nyílt a székesfehérvári Városháza emeletén
- 5 Partnerségi kapcsolat körvonalazódik Etchmiadzin városával
- 6 Magyar kitüntetés az Örmény Nemzeti Könyvtárban
- 6 Vardan vértanúsága
- 7 Ռոմանո-կաթոլիկ արքեպիսկոպոսի Հայոց Յեղասպանության 110-րդ տարելիցի պաշտոնական ուղերձը:
- 8 Ignatius Choukrallah Maloyan boldoggá avatása
- 8 Közös misézték a világ egyházi méltóságai
- 9 Ani Yorentz Sargsyan Budapesten
- 10 Új Örmény Nagykövet került beiktatásra
- 11 Անի Յորենը Բուդապեշտում
- 13 A „Lav Eli” örmény folk rock együttes Budapesten
- 14 Örmény Piknik indította a nyarat
- 15 Az Örmény Kultúra és művészet a Bicskei utcában
- 16 Születésnap koncert
- 17 Az Első Örmény Köztársaság kikiáltása – Május 28
- 19 Ընտանեկան պիկնիկ Բոկայ այգում
- 19 Köszönjük Nagykövet úr!
- 20 Ruhák öltözképek kiállítása Dunakeszin
- 22 Örmény múzeum Glendale-ben
- 23 Troisième-díjat nyert Cannes-ban az örmény animáció filmes
- 23 Évszázados probléma oldódott meg a relativitáselmélettel kapcsolatban
- 23 Jurij Szakunc megvédte világbajnoki övét
- 24 Örmény lány a a bajnok Európában
- 24 Ara Güler: Isztambul örmény szeme, a világ krónikása
- 25 Հայկական ակտերնատիվ ֆոլկ ռոք խումբ «Լավ Էլի»-ն Բուդապեշտում
- 26 Հայկական մշակույթը և արվեստը Բիչկեյ փողոցում
- 27 Színházi megemlékezés az örmény Genocídiumról Berlinben

ԱՐՄԵՆԻԱ

Պատասխանատու հրատարակիչ Հայ Մշակութային Հիմնադրամ`
HU ISSN 1786-5824

Գլխավոր խմբագիր՝ Նիկոլոս Ակոպյան,
Խմբագրական կազմ՝ Սեդա Քարամյան, Ալեքս Ավանեսյան, Արթին
Դիրամերյան,

Շողեր Մանուկյան, Ֆրիդա Համբարձումյան
Լուսանկարիչներ՝ Արմեն Ենգոյան, Գաբոր Վարդապետյան
Խմբագրության հասցեն՝ Բուդապեշտ 1025,
Պալատինոս շեն. 0036 1-950-53-21

e-mail: n.akopyan@yahoo.com, armenia@ormenyorszagos.hu
Լույս է տեսնում Հունգարիայի Հայ Ինքնավարության

հովանավորությամբ:

Az újság az Országos Örmény Önkormányzat megbízásával jelenik meg

Felelős kiadó: Az Örmény Kultúráért Alapítvány

Főszerkesztő: Akopjan Nikogosz

szerkesztőségi tagok: Avanesian Alex,

Seda Karamyan, Diramerján Artin, Dávid Márton-Áron,

Flora Hambardzumyan, Shogher Manukyan

Fótok/képek Armen Yengoyan, Vartapetján Gábor

Örmény–magyar Külügyminiszteri találkozó

Ararat Mirzoyan örmény külügyminiszter találkozott Szijjártó Péter magyar külügy- és külgazdasági miniszterrel. A találkozó első része négyszemközt zajlott, majd hosszabb megbeszélésekre került sor delegáció tagjaival kiegészítve. A Mindkét fél elégedettségét fejezte ki a kétoldalú kapcsolatok fejlesztése érdekében az elmúlt években közös erőfeszítésekkel elért eredményekkel, és reményét fejezte ki, hogy a diplomáciai képviselők megnyitása mindkét ország fővárosában további lendületet ad az együttműködés előmozdításának.

Mirzoyan és Szijjártó számos kezdeményezést érintettek, beleértve az ágazati területeken aláírt dokumentumokat, valamint a Magyarország által nyújtott támogatás részeként az Arcahból erőszakkal kitelepített gyermekek és kísérőik befogadására irányuló programot.

Ararat Mirzoyan és Szijjártó Péter az örmény-EU együttműködés prioritásait és a partnerség elmélyítését célzó közös lépéseket is megvitatták.

A regionális biztonsággal kapcsolatos kérdéseket is érintették. Mirzoyan miniszter ismertette a dél-kaukázusi béke megteremtésére irányuló erőfeszítéseket, beleértve az Örményország és Azerbajdzsán közötti békeszerződés aláírását.

Megemlékezés a korzón

„Amikor megkérdezik tőlem, hogyan tudtam orvosként gyilkolni, egyszerűen így válaszolok: az örmények a földünk szervezetének veszélyes mikrobájává váltak. Az orvos kötelessége pedig az, hogy elpusztítsa a baktériumot.”

Ismerős? E szavakat egy török orvos, Mehmed Resid vallomásából jegyezték fel, és jól példázzák annak a népi irtásnak a logikáját, amely 1915-ben öltött kézzelfogható formát. Resid ekkoriban a török Diyarbakir kormányzója volt.

Idén április végén, 25-én került sor hagyományos hivatalos koszorúzási ceremóniánkra, melynek fő szervezője az Országgyűlés Örmény Szószólójának irodája, Örményország magyarországi nagykövetsége, valamint az Országos Örmény Önkormányzat volt. Az időjárás, noha az előrejelzések a délutáni időszakban lecsapó záporra figyelmeztettek, kegyes volt és a korzót aranyba borító napsütéssel fogadta az örmény kőkereszthez emlékezésre érkezőket.

A megemlékezés a jelenlévő diplomaták koszorúzásával kezdődött, elsőként Ashot Smbatyan, Örményország magyarországi nagykövete, majd Jonathan Joel Robert

Lacôte-ot, Franciaország magyarországi nagykövete rótt le kegyeletét az áldozatok emléke előtt, majd a honi nemzetiségek képviselői, Akopjan Nikogosz, az országgyűlés örmény nemzetiségi szószólója, Koranisz Laokratisz, az Országgyűlés Görög Nemzetiségi szószólója, Hristodoulou Konstantinos, a Magyarországi Görögök Országos Önkormányzatának elnöke, Dr. Czárán István az Országos Örmény Önkormányzat elnöke, Armen Manukjan, a Fővárosi Örmény Önkormányzat elnöke, az örmény kulturális intézmények és az Urartu Örmény Színház vezetői, valamint a kerületi és területi örmény nemzetiségi önkormányzatok képviselői következtek. Ezután helyezték el virágjaikat az örmény közösség tagjai és a többségi társadalom képviselői.

A koszorúzási ceremónia után a Nagyboldogasszony plébánián folytatódott a megemlékezés Tiran Petrosyan, az Örmény Apostoli Egyház közép-Európába és Svédországba delegált püspöke által celebrált misével, és az örmény nagykövet, valamint az Országos Örmény Önkormányzat elnökének megemlékező beszédével, melyet a világhírű Ani Yorentz Sargsyan operaénekes felemelően csodálatos templomi koncertje követett.

Örmény tablókiállítás nyílt a székesfehérvári Városháza emeletén

Partnerségi kapcsolat körvonalazódik Etchmiadzin városával

Örményország és előállamainak fővárosait és népviseleteit mutatta be az a tablókiállítás, amely a Városháza emeleti folyosóján nyílt április 15-én. A tárlat alapjául az a közgyűlési döntés szolgált, mely szerint Székesfehérvár partnerségi kapcsolatot létesít Etchmiadzin városával.

A Székesfehérvári Örmény Nemzetiségi Önkormányzat szervezésében érkezett a Városházára a kiállítás, amely e hét csütörtökig látogatható.

A tablókon megismerhettük Örményország és előállamainak 13 fővárosát, azok történetét és legjelentősebb látnivalóit, illetve az örmény népviseleteket is.

Székesfehérvár Közgyűlése múlt pénteki ülésén döntött arról, hogy partnerségi kapcsolatot létesít az örményországi Etchmiadzin – korábbi nevén Vagharshapat – várossal, Örményország szakrális fővárosával. Az Etchmiadzin-székesegyház a világ egyik legrégebbi, folyamatosan használatban lévő temploma, amelyet i.sz. 303-ban szenteltek fel. A katedrális több mint másfél évezrede az örmény nép lelki életének központja.

Április 24, az örmény genocídium 110. évfordulójára emlékeztek Székesfehérváron

Az örmény genocídium, vagyis néptarts 110. évfordulójára emlékeznek április 24-én, csütörtökön a Székesfehérvári Örmény Nemzetiségi Önkormányzat szervezésében. A kétrészes program koszorúzással kezdődött, majd filmvetítéssel folytatódott.

Magyar kitüntetés az Örmény Nemzeti Könyvtárban

Az Örményország és Magyarország közötti baráti és kulturális kapcsolatok erősítésének szentelt rendezvényt tartottak az Örmény Nemzeti Könyvtár nagytermében.

Az esemény során Anahit Simonyan, az Örményország Külügyminisztériumának munkatársa, az „Örményország-Magyarország” Barátsági és Kulturális Együttműködési Társaság elnöke, a magyar kormány „Magyar Bronz Becsületkereszt” kitüntetését vehette át a kétoldalú együttműködés fejlesztéséhez való hozzájárulásáért. A díjat Magyarország rendkívüli és meghatalmazott nagykövete, Öexcellenciája Sikó Anna Mária asszony adta át.

Beszédet mondott Artsvi Bahcsinjan, armenológus, Kovács Bálint, magyar armenológus, a Pázmány Péter Katolikus Egyetem Örmény Tanulmányok Központjának vezetője pedig videó kapcsolaton keresztül csatlakozott az eseményhez Budapestről.

Anna Chulyan, az Örmény Nemzeti Könyvtár igazgatója, az örmény-magyar irodalmi és kulturális kapcsolatok fontosságát kiemelve beszélt az együttműködés jelentő-

ségéről és a már megvalósított programokról. Létrejött egy magyar irodalom gyűjtemény az Örmény Nemzeti Könyvtár általános katalógusában, amely lehetővé teszi az olvasók és kutatók számára, hogy teljes képet kapjanak a könyvtárban elérhető magyar irodalomról.

Jelen voltak az Örmény Köztársaság Nemzetgyűlése Örmény-Magyar Baráti Csoportjának tagjai és az állami szervek képviselői.

A díjátadó koncerten: Anahit Nersisyan zongoraművész, az Örmény Köztársaság Tiszteletbeli Művésze, Izabela Marutyan nemzetközi versenyek díjazottja, Edgar Mkhitaryan, a Csajkovszkij Zeneiskola növendéke, valamint az Artashat Művészeti Központ növendékei örmény és magyar néptáncokat adtak elő.

A könyvtár kis kiállítótermében szépirodalmi, album- és sajtókiállítás nyílt. A kiállításon a magyar irodalom örmény fordításai, örmény irodalom magyar fordításai, valamint Magyarországon megjelent armenológiai könyvek és folyóiratok láthatók.

Vardan vértanúsága

Az Avarayr-i csatát 451. május 26-án vívták a Vaspurakani Avarayr-i síkságon a Vardan Mamikonian vezette, keresztény örmények és a szászánida perzsa hadsereg között. A csatát a keresztény hit védelmében vívott első csaták egyikének tekintik. Bár a perzsák győzedelmeskedtek a csatatéren, a győzelem piroszi győzelem volt. A csata nemcsak katonai összecsapás, hanem a hit és az identitás spirituális és nemzeti kiállása is volt.

Örményország az 5. század elején perzsa (Szaszánida) irányítás alatt állt, így a Szaszánida Birodalom megpróbálta ráerőltetni a zoroasztrizmust a keresztény örményekre, akik

viszont kitartottak keresztény hitük mellett. Vardan Mamikonian katonai parancsnok vezette az örmény lázadó erőket, amely szembeállt a perzsa uralommal.

A hadvezér kitűnő vezetői és katonai képességekkel és népe előtti feltétlen erkölcsi tekintéllyel rendelkezett.

Körülbelül 66 000 örmény harcost vezetett a közdelemben, többnyire nemeseket és a keresztény hit mellett kiálló önkénteseket. A csata az Avarayr-síkságon zajlott az Arax folyó közelében. Hatalmas túlerővel néztek szembe. A perzsa hadsereg sokkal nagyobb és korszerűen felszerelt volt. Az összecsapásokban háborúkra képzett, harci elefántokat is bevetettek. Az örmények a lehengerlő túlerő ellenében is bátran harcoltak hitükért és hazájukért. - Vardan Mamikonian is életét áldozta a csatában, ám az ellenállás ezután sem tört meg. Az örmények a következő évtizedekben is folytatták küzdelmüket. 484-ben a perzsák végül aláírták a Nvarsaki Szerződést, amely jogot adott az örményeknek a keresztény hit szabad gyakorlására. Vardan és az Avarayr vértanúi szentek lettek az örmény egyházban. Az Avarayri csatára a hit, az áldozathozatal és a nemzeti identitás szimbólumaként emlékeznek.

Ռոմանո-կաթոլիկ արքեպիսկոպոսի՝ Հայոց Ցեղասպանության 110-րդ տարելիցի պաշտոնական ուղերձը:

Հանգուցյալ Հռոմի Պապի մարտի 28-ի որոշումը յուրահատուկ երանգ է հաղորդում այս տարվա ցեղասպանության 110-րդ տարելիցին, քանի որ նա վավերացրեց Երանելի Իգնատիոս Շուքրալահ Մալոեանի սրբադասման և երանացման դատի գործնաբանը: Ստորև ներկայացված է 2025 թ. ապրիլի 24-ին գրված դոկտոր Կովաչ Գերգելի՝ ռոմանո-կաթոլիկ արքեպիսկոպոսի պաշտոնական նամակը: Այսօր մենք 110-րդ անգամ հիշատակում ենք 20-րդ դարի առաջին ցեղասպանությունը՝ Հայոց ցեղասպանությունը:

Երանելի Իգնատիոս Շուքրալահ Մալոեան
(Լուսանկար՝ Վատիկանի Լուրեր)

1915 թվականին սկսված ողբերգական իրադարձությունները խլեցին մեկ ու կես միլիոն հայի կյանք և հանգեցրին ամբողջ Անատոլիայի հայ քրիստոնեական համայնքի ոչնչացմանը: Հիշատակումներում հազվադեպ է խոսվում անհատական ճակատագրերի մասին, սակայն յուրաքանչյուր գոհի հետևում կանգնած է մի ցավալի պատմություն:

Հանգուցյալ Հռոմի Պապի մարտի 28-ի որոշումը յուրահատուկ երանգ է հաղորդում այս տարվա ցեղասպանության 110-րդ տարելիցին, քանի որ նա վավերացրեց Երանելի Իգնատիոս Շուքրալահ Մալոեանի սրբադասման և երանացման դատի գործնաբանը:

1915 թվականի հունիսի 3-ին՝ Տիրոջ Մարմնի և Արյան տոնին, Մալոեանը ձերբակալվել է իր 13 քահանաների և 600 հայ կաթոլիկ հավատացյալների հետ միասին և սպանվել է հունիսի 11-ին: Նա Հայ Կաթոլիկ Եկեղեցու միակ եպիսկոպոսն է, ով բարձրացվել է խորան: Եզրիպտոսում որպես հոգևոր հովիվ և հետազայում՝ Թուրքիայի հարավում Մարդինի հայ կաթոլիկ թեմի առաջնորդ՝ նա իր կյանքը նվիրել է Ավետարանի քարոզչությանը, խորհրդանշելի մատուցմանը և աղքատների ծառայությանը՝ նույնը հորդորելով իր քահանաներին և հավատացյալներին: Հավատի հարցերում նա փոխզիջման չգնաց՝ նույնիսկ եթե այդ քայլը կարող էր փրկել իր երկրային կյանքը: Ոստիկանապետին, ով ճնշում էր գործադրում նրա վրա՝ դրդելով ուրանալ Քրիստոսին, նա պատասխանել է.

«Ասել եմ, որ ապրելու և մեռնելու եմ իմ հավատքի համար: Հպարտ եմ իմ Աստծու և Տիրոջ խաչով»:

Նրա երանելիացումն տեղի է ունեցել 2001 թվականի հոկտեմբերի 7-ին՝ Սուրբ Պետրոսի հրապարակում, Հայ քրիստոնեության 1700-ամյակի շրջանակում: Սուրբ Հովհաննես Պողոս Երկրորդը նրան հիշեց որպես սրբասեր եպիսկոպոս, ով իր կյանքով և մահվամբ մարմնավորեց Սուրբ Պողոս Առաքյալի խոսքերը.

«Որովհետև Աստուած չ'տուաւ մեզ երկշտութեան հոգի, լ այլ զօրութեան եւ սէրի եւ զգաստութեան» (Բ Տիմոթեոս 1:7):

«Մալոեանը, ով նահատակվել է 46 տարեկանում, հիշեցնում է մեզ ամեն քրիստոնյայի՝ չարի դեմ հոգևոր պայքարի մասին»:

Ցեղասպանության նահատակների և իրենց տներից արտաքսված հայ քրիստոնյաների ցավալի հիշատակմանը զուգընթաց հիշենք Երանելի Իգնատիոս Մալոեանի կյանքը՝ որպես տոկունության, հույսի և Քրիստոսին հավատարիմ մնալու վառ օրինակ: Թող Հարություն առած Փրկչի հավաստիությունը բոլորիս շնորհի քաջություն, ուժ և հույս՝ հիշեցնելու, որ երկրային կյանքի խաչերն ու տառապանքները աննպատակ չեն, այլ կիրականան հարությանը և հավիտենական ուրախությանը՝ Աստծո և Նրա սրբերի ընկերակցության մեջ:

Աղոթքով և հարգանքի տուրքով,

Դոկտոր Կովաչ Գերգել

Ռոմանո-կաթոլիկ արքեպիսկոպոս

Հոգվածը՝ Շողեր Մանուկյան, 2024-1-HU01-ESC51-VTJ-000207879

Ignatius Choukrallah Maloyan boldoggá avatása

Ferenc pápa korábbi, március 28-i döntése az idei, immár 110. Genocídiumi évfordulónak különleges és személyes jelleget ad azzal, hogy abban elfogadja a Szentek Ügyei Dikasztérium kedvező szavazatát Boldog Ignatius Choukrallah Maloyan örmény katolikus érsek szentté avatásáról. Az alábbiakban Dr. Kovács Gergely örmény apostoli kormányzó 2025. április 24-i hivatalos levelét olvashatják.

A mai napon immár 110. alkalommal emlékezünk meg a 20. század első népiatásáról, az örmény genocídiumról. Az 1915-ben kezdődött tragikus események másfél millió örmény életét követelték, és a teljes anatóliai örmény keresztény közösség pusztulásához vezettek. A megemlékezések során ritkán esik szó az egyéni sorsok tragédiájáról, holott minden egyes áldozat mögött egy-egy fájdalmas történet áll.

Boldog emlékü Ferenc pápa március 28-ai döntése az idei megemlékezésnek személyesebb jelleget kölcsönöz azzal, hogy elfogadta a Szentek Ügyei Dikasztérium kedvező szavazatát Boldog Ignatius Choukrallah Maloyan örmény katolikus érsek szentté avatásáról.

Maloyan érseket 1915. június 3-án, Úrnapján tartóztatták le 13 paptársával és 600 örmény katolikus hívővel együtt június 11-én halt vértanúhalált. Ő az örmény katolikus egyház egyetlen oltárra emelt főpapja. Egyiptomi lelkipásztorként, majd a dél-törökországi Mardin örmény katolikus egyházmegye főpásztoraként lelkesen és odaadással szentelte életét az igehirdetésnek, a szentségek kiszolgáltatásának és a legszegényebbek szolgálatának, erre buzdította papjait és

a hívők közösségét is. A hit kérdésében nem ismert megalkuvást, jöllehet ezzel megmenthette volna földi életét. A rendőrpáncsnoknak, aki nyomást gyakorolva rá Krisztus megtagadására szólította fel, ezt mondta: *„Megmondtam, hogy a hitemért és a vallásomért fogok élni és meghalni. Bűszke vagyok Istenem és Uram keresztiére.”*

Boldoggá avatására 2001. október 7-én a Szent Péter téren került sor az örmény kereszténység 1700. emlékévében. Szent II. János Pál pápa úgy emlékezett meg a szentéletű főpapról, mint aki életével és halálával megvalósította Szent Pál apostol szavait: *„Isten nem a féltékenység lelkét adta nekünk, hanem az erő, a szeretet és az okosság lelkét”* (2Tim 7,7).

„A 46 évesen mártírhalált halt Maloyan Ignác atya emlékeztet bennünket minden keresztény lelki küzdelmére, akinek a hite ki van téve a gonosz támadásainak.” A népiatás mártírhajra és az otthonukból elűldözött örmény keresztényekre való fájdalmas emlékezésben tekintsünk Boldog Ignatius Maloyan érsek életpéldájára mint az állhatatosság, a remény és a krisztusi hűség ragyogó tanúságára. Adjon bátorítást, erőt és reményt mindnyájunknak a Feltámadt Üdvözítő bizonyossága: hogy a földi élet kereszti és szenvedései nem értelmetlenek, hanem a feltámadásban és az örök boldogságban teljessének ki, Istennek és szentjeinek körében.

Imádságos és tiszteletteljes megemlékezéssel,

Dr. Kovács Gergely
apostoli kormányzó

Közösen miséztek a világ egyházi méltóságai

Április végén több mint 250 ezer ember róttá le tiszteletét Ferenc pápa földi maradványai előtt a Szent Péter-bazilikában, április 23-án, szerdán 11 órától április 25-én, pénteken este 7 óráig. Minden örmények Egyetemes Katolikosza, a Kilikiai Nagyházi Katolikosz, az Örmény Köztársaság elnöke, valamint I. Rafael Petros együtt vettek részt vettek a temetési szertartáson.

Történelmi eseménynek számít, hogy a búcsúztatáson a Bíborosi Testület, Giovanni Battista Re bíboros vezetésével együtt misézett mintegy 980 legfőbb egyházi személy, köztük bíborosok, pátriárkák, püspökök és papok.

A közösen misézők között volt a Kilikiai Nagyházi Katolikus Örmények Katolikosz Pátriárkája, a Legtiszteletbesebb I. Rafael Péter is.

Ani Yorentz Sargsyan Budapesten

Ani Yorentz Sargsyan operaénekes az Örmény Szószóló és a magyarországi örmény nagykövetség meghívására templomi koncertre érkezett Budapestre az örmény genocídium-i megemlékezés alkalmából. A nemzetközi hírű művésznőnek csodálatos fellépését követően és sűrű programjai között sikerült időt szakítania egy kis budapesti városnézésre, a helyi gasztronómiával történő ismerkedésre és egy még egy interjúra is.

Arménia: Először is, hogy ízlett a gulyás, ez a tipikus magyar étel – ismerős íz vagy valami teljesen új? És ha már itt tartunk, milyen benyomásai voltak Budapestről – mi tetszett a legjobban a városban?

Ani Yorentz Sargsyan: — A gulyás nagyon finom és különleges volt! Először jártam Budapesten, és teljesen beleszerettem ebbe a gyönyörű városba, tele kultúrával, lenyűgöző építészettel és meleg vendégszeretettel.

Arménia: Fellépett a világ különböző pontjain, van-e olyan helyszín, amely különleges helyet foglal el a szívében, vagy olyan előadás, amely igazán felejthetetlen?

Ani Yorentz Sargsyan: Bárhol is lépek fel, az a hely nagyon különlegessé válik számomra. Mindig pozitív emlékeket hozok létre, bárhová is megyek. Nagy szeretettel emlékszem a

debütálásomra a Teatro Petruzzelli di Bariban, ahol Júliát énekeltem Gounod Roméo et Júliájában, de ugyanilyen emlékezetes a tel-avivi Operaházban Rusalka szerepe.

Arménia: Mit jelent az Ön számára, egy templomi fellépés? Másfajta érzést vagy kapcsolatot hoz a művekkel és a közönséggel az éneklés egy ilyen szakrális térben?

Ani Yorentz Sargsyan: Tinédzserként és diákként minden vasárnap templomban énekeltem. Nagyon kötődtem a gyülekezethez és a lelki élethez. Így minden alkalommal, amikor lehetőségem van templomban fellépni, ez egy nagyon különleges és felemelő érzést hoz.

Arménia: Gyerekként, amikor a zene először lépett be az életébe, elképzelte, hogy egy nap a világ nagy színpadain fog fellépni?

Ani Yorentz Sargsyan: Amióta az eszemet tudom, énekelek, és mindig is világos volt számomra, hogy operaénekes szeretnék lenni. Az volt az álmom és a célom, hogy színpadon legyek, és megosszam érzelmeimet és művészetemet az emberekkel.

Arménia: Voltak, vannak szerepálmái?

Ani Yorentz Sargsyan: Sok ilyen van, de most szeretném színpadra vinni Violetta szerepét. Erre készülök leginkább.

Arménia: Hogyan fogadják az örmény művészeket a nemzetközi porondon? Mit tudnak rólunk az emberek. Ez egyáltalán beszédtema?

Ani Yorentz Sargsyan: Örményországból sok tehetséges művész és nagyszerű hang van jelen világszerte, hiszen sokan közülük nemzetközi színpadokon lépnek fel, és nagy sikereket értek el. A versenyeknek, workshopoknak és nemzetközi operastúdióknak köszönhetően most több lehetőség nyílik az örmény művészek számára, hogy elérjék a közönséget bárhol a világban.

Arménia: Ön leginkább a klasszikus zene és az opera területén ismert és sikeres. Van más műfaj, amit szívesen énekelne, vagy szeretne felfedezni? Milyen zenét hallgat ►

otthon vagy az autóban?

Ani Yorentz Sargsyan: Szívesen kipróbálnám magam a Jazz műfajában, bár nem vagyok benne biztos, hogy elég tehetséges vagyok hozzá! Otthon jazzt hallgatok, valamint olasz és francia popzenét. Valójában igyekszem mindenféle zenét megismerni és befogadni, bármilyen meglepő de nem szoktam otthon csak szórakozásból operát hallgatni.

Arménia: Emlékszik a legelső nyilvános fellépésére? Milyen emlékeid vannak erről az élményről?

Ani Yorentz Sargsyan: Az első ilyen fellépés a jereváni művészeti iskolában volt. Sok szeretettel és nosztalgiával emlékszem vissza minden koncertre, sőt az akkori kis versenyekekre is.

Arménia: Szeret utazni?

Ani Yorentz Sargsyan: Imádok, bár néha elég fárasztó tud lenni. Művészként gyakran utazunk, hiszen ez a szakmánk nagy része.

Arménia: Budapest után merre visz tovább a munka, és milyen tervei vannak a közeljövőt tekintve?

Ani Yorentz Sargsyan: Hamarosan Tel-Avivban leszek, a Csajkovszkij Lolanta című darabjában debütálok.

Arménia: Elfoglalt művészként van-e egyáltalán ideje magánéletre, a családra és hobbkira?

Ani Yorentz Sargsyan: Ez nagyon fontos, természetesen mindig jut idő a családra. Ami a hobbit illeti, teniszezek, és soha nem hagyom abba az új nyelvek tanulását.

Arménia: Mit jelent az Ön számára az örmény örökség? Felelősséget érez azért, hogy Örményország ügyét képviseld a művészet területén?

Ani Yorentz Sargsyan: Büszke vagyok arra, hogy örmény vagyok! Felelősséget érzek azért, hogy méltósággal és magas színvonalon képviseljem hazámat a világban.

Arménia: Lezárásként, hogyan látja a közönség szemszögéből a klasszikus és a komolyzene jelenlegi helyzetét? Hogyan érheti el az opera a fiatalabb generációkat?

Ani Yorentz Sargsyan: A klasszikus zene elérhetőbbé tehető, ha már az iskolákban találkozhat vele a fiatal közönség. Az operaelőadások érdekes, izgalmas és kreatív színrevitele, ahogy a világ számos pontján, így Budapesten is történik nagyban segíthet a fiatalabb közönség vonzásában, hogy az új generációkat is megérinthesse ez a műfaj.

Diramerján Artin

Új Örmény Nagykövet került beiktatásra

Az örmény miniszterelnök javaslata alapján, az Alkotmány 132. cikke 1. bekezdésének 2. pontjával, valamint a Diplomáciai Szolgálatról szóló törvény 13. cikke 3. bekezdésével és 14. cikkével összhangban az Örmény Köztársaság elnöke kinevezte Haykak Arshamyan az Örmény Köztársaság Magyarországi Rendkívüli és Meghatalmazott Nagykövetének, aki Ashot Smabtayant váltja Budapesten.

Անի Յորենցը Բուդապեշտում

Օպերային երգչուհի Անի Յորենցը ժամանել էր Բուդապեշտ Հայոց ցեղասպանության հիշատակման առթիվ կազմակերպված եկեղեցական համերգի համար՝ Հունգարիայում ՀՀ դեսպանատան և հայ համայնքի խոսնակի հրավերով: Իր հրաշալի ելույթից և հագեցած օրակարգից հետո, աշխարհահռչակ երգչուհուն հաջողվեց ժամանակ գտնել Բուդապեշտում մի փոքր շրջելու, տեղական գաստրոնոմիային ծանոթանալու, և նույնիսկ Արմենիա ամսագրի համար հարցազրույց տալու համար:

Միքով եմ հիշում իմ դեբյուտը Բարիի Պետրուցելլի թատրոնում, որտեղ հանդես եկա Ժուլիետի դերակատարմամբ Գունոյի «Ռոմեո և Ժուլիետ»-ում, ինչպես նաև ելույթս Թել Ավիվի օպերային թատրոնում՝ որպես Ջրահարս:

Արմենիա: Ի՞նչ է նշանակում քեզ համար ելույթ ունենալ եկեղեցում: **Արդյո՞ք այդ սրբազան միջավայրում կատարելը առաջացնում է այլ զգացողություններ:** **Յորենց:** Դեռ պատանեկան տարիքից և ուսանողական տարիներին ամեն

կիրակի երգում էի եկեղեցում: Ունեի խոր կապ համայնքի և հոգևոր կյանքի հետ: Այսպիսով, ամեն անգամ, երբ հնարավորություն եմ ստանում ելույթ ունենալ եկեղեցում, դա ինձ համար բերում է առանձնահատուկ զգացողություններ:

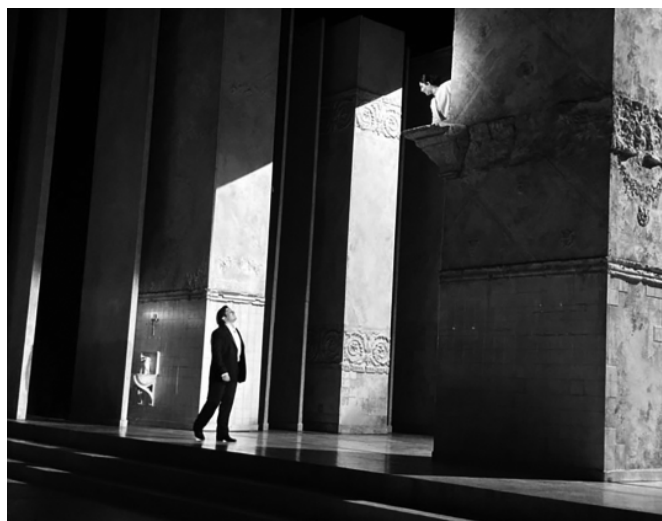
Արմենիա: Երբ փոքր էիր ու երաժշտությունը մտավ քո կյանք, պատկերացնում էիր արդյո՞ք, որ մի օր ելույթ կունենաս աշխարհի մեծ բեմերում:

Արմենիա: Նախևառաջ, ինչպես էր զուլյաշը՝ այս տիպիկ հունգարական ուտեստը: Ծանոթ համ ուներ, թե՛ լրիվ նոր մի բան էր: Եվ եթե արդեն խոսում ենք այս մասին՝ ի՞նչ տպավորություններ ունեցար Բուդապեշտից, ի՞նչը ամենաշատը դուր եկավ քաղաքում:

Յորենց: Գուլյաշը շատ համեղ և հաճելի էր: Մա իմ առաջին այցելությունն էր Բուդապեշտ, և ես միանգամից սիրահարվեցի այս գեղեցիկ քաղաքին, որը լի է մշակույթով, շքեղ ճարտարապետությամբ ու ջերմ հյուրընկալությամբ:

Արմենիա: Դու ելույթ ես ունեցել աշխարհի տարբեր վայրերում: Կա՞ մի բեմ կամ կատարում, որը քեզ համար հատկապես հիշարժան է կամ ունի հատուկ տեղ սրտումդ:

Յորենց: Որտեղ էլ որ ելույթ ունենամ, այդ վայրը դառնում է ինձ համար շատ առանձնահատուկ: Ամենուր ստեղծում եմ դրական հիշողություններ:

Յորենց: Որքան ինձ հիշում եմ՝ երգում եմ: Միշտ էլ գիտեի, որ ուզում եմ օպերային երգչուհի դառնալ: Դա իմ երազանքն էր ու նպատակը՝ լինել բեմում և կիսվել իմ զգացմունքներով ու արվեստով մարդկանց հետ:

Արմենիա: Ունե՞ս երազանքի դեր:

Յորենց: Ունեմ շատ երազանքային դերեր, բայց հիմա ցանկանում եմ բեմ բարձրացնել իմ Վիդլետտան*:

Արմենիա: Ինչպե՞ս են հայ արվեստագետները ընդունվում միջազգային ասպարեզում: Ի՞նչ գիտեն մարդիկ մեր մասին՝ արդյո՞ք դա առհասարակ խոսակցության թեմա է:

Յորենց: Հայաստանում շատ տաղանդավոր մարդիկ կան, ունենք հիմնալի ձայներ: Այսօր նրանցից շատերը ելույթ են ունենում միջազգային բեմերում ու

մեծ հաջողություններ են ունենում: Մրցույթների, վարպետության դասերի ու միջազգային օպերային ստուդիաների շնորհիվ ավելի շատ հնարավորություններ կան հայ արվեստագետների համար՝ հասնելու գլոբալ հանդիսատեսին: Արմենիա: Դու առավել հայտնի ես դասական երաժշտության և օպերայի բնագավառում կատարած աշխատանքով: Կա՞ մի այլ ժանր, որը հաճույքով ես երգում կամ կցանկանայիր ուսումնասիրել: Բնչ երաժշտություն ես լսում տանը կամ մեքենայում:

Յորենց: Կցանկանայի ուսումնասիրել իմ ձայնը ջազ երաժշտության մեջ, թեև վստահ չեմ, որ բավական տաղանդ ունեմ դրա համար: Տանը հիմնականում լսում եմ ջազ, ինչպես նաև իտալական ու ֆրանսիական փոփ: Փորձում եմ տեղեկացված լինել բոլոր տեսակի երաժշտությունից: Օպերա սովորաբար չեմ լսում տանը զուտ զվարճության համար: Արմենիա: Հիշո՞ւմ ես քո առաջին հանրային ելույթը: Բնչ հիշողություններ ունես այդ փորձից: Յորենց: Իմ առաջին քայլերը եղել են Երևանում՝ արվեստի դպրոցում: Միրով և նոստալգիայով եմ հիշում բոլոր համերգները, նույնիսկ այն ժամանակվա փոքրիկ մրցույթները: Արմենիա: Միրո՞ւմ ես ճանապարհորդել: Յորենց: Միրում եմ, թեև երբեմն դա կարող է բավական հոգնեցուցիչ լինել: Որպես արվեստագետներ մենք հաճախ ենք ճանապարհորդում, դա մեր մասնագիտության մեծ մասն է:

Արմենիա: Բուդապեշտից հետո ո՞ր ես մեկնելու, և ի՞նչ ծրագրեր ունես մոտ ապագայում: Յորենց: Շուտով կլինեմ Թել Ավիվում՝ դեբյուտ ունենալով Չայկովսկու «Բոլանտա»-ում: Արմենիա: Որպես զբաղված ու աշխատասեր արվեստագետ՝ ունե՞ս ժամանակ քո անձնական կյանքի, ընտանիքի և հոբբիների համար: Յորենց: Իհարկե, միշտ ժամանակ եմ գտնում ընտանիքի համար: Բնչ վերաբերում է հոբբիներին՝ թենիս եմ խաղում և երբեք չեմ դադարում նոր լեզուներ սովորել: Արմենիա: Բնչ նշանակություն ունի քեզ համար քո հայկական ժառանգությունը: Ջգո՞ւմ ես պատասխանատվություն՝ Հայաստանի անունից ներկայացնելու արվեստի աշխարհում: Յորենց: Հպարտ եմ, որ հայ եմ: Ջգում եմ պատասխանատվություն՝ բարձր մակարդակով ու արժանապատվորեն ներկայացնելու իմ հայրենիքն աշխարհում: Արմենիա: Բնչպես ես տեսնում դասական և նվագախմբային երաժշտության ներկայիս վիճակը հանդիսատեսի տեսանկյունից: Բնչ կերպ կարող է օպերան հասնել երիտասարդ սերունդներին: Յորենց: Դասական երաժշտությունը կարելի է ավելի մատչելի դարձնել՝ այն տարածելով դպրոցներում: Օպերային ներկայացումների հետաքրքիր ու ստեղծագործ բեմադրությունները նույնպես կարող են օգնել ներգրավելու ավելի երիտասարդ լսարանին:

Diramerján Artin

* - «Վիոլետտան բեմ բարձրացնել» ասելով հասկանում են Ջուզեպպե Վերդիի «Լա Տրավիատա» ստեղծագործությունը կատարելը: Թարգմանությունը՝ Շողեր Մանուկյան, 2024-1-HU01-ESC51-VTJ-000207879

A „Lav Eli” örmény folk rock együttes Budapesten

Május 24-én, 17:00 órakor, Budapesten az Erzsébet téren lépett fel az Örményországból meghívott „Lav Eli” alternatív folk rock zenekar. A fellépés a „Örmény–Koreai Napok” keretében valósult meg, amely a Magyarországon élő két nemzetiségi kisebbségnek szentelt fesztivál zárónapja volt. A soknemzetiségű közönség lelkesen fogadta a zenekart, amely minden dalát a koncerten jelen lévő különböző nemzeteknek ajánlotta.

Néhány nappal a fellépés előtt a budapesti Örmény Kulturális Központban a „Lav Eli” találkozott a helyi örmény fiatalokkal. Az est kérdezz-felelekként zajlott, ahol a fiatalok és a zenekar tagjai együtt vitatták meg a dalszövegeket, majd rövid akusztikus előadásra is sor került.

A „Lav Eli” Örményország egyik legismertebb alternatív folk rock zenekara. 1996-ban alakult Vanadzorban. Közel 30 éves történetével a „Lav Eli” ötvözi a nyugati rockot az egyedi, örmény hangzással. Albumaik az örmény underground zenei színtér elválaszthatatlan részévé váltak. A zenekar olyan klasszikus slágereket adott ki, mint a „Ko achqery” (A te szemeid), „Gta qez erkinkum” (Rád találtam az égben), „Skizby” (A kezdet), valamint újabb népszerű dalokat is, például: „Andzrevashun” (Őszi eső), „Arevin, Arevin” (Napnak, Napnak) és „Mer handipman ory” (A találkozásunk napja). Számos daluk filmekben és sorozatokban is hallható.

Az alapító tagok Mher Manukyan és Gor Mkhitarian, akik korábban a vanadzori „SNEQ” (Szeretet Neóegzisztencialista Krestomátia) zenekar tagjai voltak. Meghívták a szintén vanadzori „ALK” együttesből Davit Grigoryant (dob) és Alex Avetisiant (basszusgitár/ének), akit később Vahe Terteryan váltott fel – ő is az „ALK”-ból érkezett.

1997-ben jelent meg a zenekar első albuma „Az első LAV album” címmel, amely 21 dalt tartalmazott – 10 angol és 11 örmény nyelvűt. A következő évben, 1998-ban, megjelent a „Esszék” című album. Ezek nagy sikert arattak, sok dal került rádiók műsorára, sőt, több hétig a slágerlisták élén is szerepeltek. A zenekar népszerűsége koncertek és tévés szereplések révén nőtt. 1999-ben azonban a zenekar szünetet tartott, a tagok külön projektekkel foglalkoztak. Az újraegyesülés 2004-ben történt, amikor az amerikai „Pomegranate Music” kiadóval rögzítették a „Notes from Vanadzor: Urban Armenian Rock” albumot. Ez nemzetközi elismerést kapott, és kedvenccé vált a rajongók körében.

2011-ben a „Lav Eli” ismét visszatért új felállással: Mher Manukyan, Bagrat Aznavuryan (gitár, háttérének), Tigran Voskanyan (basszusgitár), Shogher Manukyan (cselló). A zenekar 2018-ban stúdióba vonult és felvette az „Andzrevashun” albumot, amely digitális formátumban jelent meg, és széles körben ismertté vált Örményországban. Az album után megjelent az „Arevin, Arevin” kislemez is, animációs klippel – Armine Hayrapetyan közreműködésével.

2019-ben Jerevánban, az „Ararat” moziban a „Lav Eli” és a „Bambir” közös koncertet adott, amelyet a helyi sajtó „az év rockkoncertjének” nevezett. 2022-ben ismét közösen léptek fel, ezúttal a Karen Demircsyan nevét viselő sport- és koncertcsarnokban, mely rocktörténeti eseménynek számít.

A zenekar aktívan koncertezik, és jelenleg új, régóta várt albumán dolgozik.

Jelenlegi felállás: Mher Manukyan (gitár/ének), Gor Mkhitarian (gitár/ének), Gor Tadevosyan (elektromos gitár, háttérének), Tigran Voskanyan (basszusgitár), Narek Tovmasyan (dob), Shogher Manukyan (cselló)

Róluk írták: „Huszonöt évvel első fellépésük után a Lav Eli továbbviszi a gazdag örmény népi és rockzenei örökséget – három generáció hallgatóinak öröme.” – Raffi Meneshyan, a „Pomegranate Music” alapítója, a „Grammy”-díj hivatalos szavazója (The Recording Academy), a „Global Rhythm” magazin munkatársa

„Már 25 éve – emelkedésekkel és mélypontokkal, hosszú csendekkel és őrült koncertekkel, régi és új, máris szeretett dalaikkal – a Lav Eli továbbra is a helyi rockzene egyik úttörője. Egyetlen titkuk, hogy szeretik őket.” – Lusine Jalalyan, VNEWS Culture

Cikk szerzője: Shogher Manukyan
Fotók közzététele: Shogher Manukyan, 2024-1-HU01-ESC51-VTJ-000207879

Örmény Piknik indította a nyarat

Minden évben alig várjuk, hogy ismét összegyűlhessünk az örmények nagy családi piknikjén Budapesten. Mikor évekkkel ezelőtt elindítottuk a kezdeményezést, egy kőbányai kúriakertben állítottuk fel a saslik sütőt, egy apró pici színpadot, de alig telt el néhány alkalom, kinőttük a kertet és a XVIII. kerületi örmények hathatós segítségével átköltöztettük a programot a Bókay kertbe, ami már méreteiben is sokkal impozánsabb. Idén immár harmadik alkalommal rendezhettük meg az új helyszínen az Örmény

Családi Pikniket, megtartva a korábbi rendezvények minden hagyományát, de sokkal színesebb programválasztékot teremtve. A forgószínpadon tánc, örmény zene és zenés színház, a gasztropavilonokban pedig haszlama és horovac várta a közönséget, a gyerekeknek pedig palacsinta karikatúrával és fagyalattal kedveskedtek a szervezők. A Családi piknik nem véletlenül az egyik legfontosabb nyári programunk minden évben, hiszen azon ritka alkalmak egyike, amelyiken, kötetlen hangulatban, önfeledten, felszabadultan és vidáman tudunk találkozni közösségünk minden korosztályával a legkisebbektől

az egészen idősekig. Külön öröm, hogy hagyományosan a lengyel nemzetiséggel közösen tartottuk meg rendezvényünket, ami azért is fontos, mert így bepillantunk egymás kultúrájába és ízelítőt kaptunk a másik nemzeti-ség gasztrovilágából. Köszönet az ínycsiklandó, parázson sült örmény falatok és lengyel finomságot készítőinek, a Hawk táncegyüttesnek és a színpadi műsor előadóinak közreműködéséért amivel hozzájárultak a rendezvény

sikeréhez. Az idei Örmény Családi Pikniket Akopjan Nikogosz, Örmény Szószóló, a Fővárosi Örmény Önkormányzat, valamint kerületi és vidéki örmény önkormányzataink összefogásával tudtuk megvalósítani.

Az Örmény Kultúra és művészet a Bicskei utcában

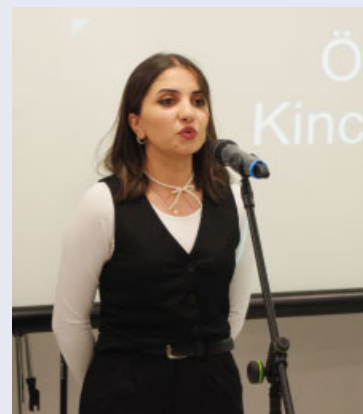

Életre kelt az Országos Örmény Önkormányzat székhelyének előtere és közösségi tere a Újbuda belvárosi részén, a Bicskei utca 6 szám alatt, a Móricz Zsigmond körtér közvetlen szomszédságában. Az egyébként irodai székhelyként működő helyi-

ségben ezúttal az Örmény Kávésorozat Örmény kincsestár kiállítás nyitórendezvényére került sor, mely egy évezredekbe visszavezető tárlat, ami ezt követően vándorkiállításként fog bemutatkozni az ország és a főváros több helyszínén.

A május 15-én megrendezésre került kiállítással egybekötött, irodalmi és zenés esten örmény kávét kortyolva ismerkedhettek a letűnt évszázadok költeményeivel, megzenésített örmény verseivel. A megnyitón közreműködőként részt vettek Avanesian Alex, aki rövid előadást tartott az örmény örökség kincses múltjáról, Diramerján Artin, Kovács Olga, Movses Aiaryan, Tóth András, Angela Matvosyan, Nelson Sahakjan, Flora Hambardzumyan, Shogher Manukian.

Az előadáson mai hangszereléssel, gitár és cselló kísérettel hangzottak el középkori versek, sőt egy mai, a Lada Niva együttes által sikerre vitt dal is, mely ezúttal az Urartu Örmény Színház művészeinek előadásában szólt meg.

Születésnap koncert

Május 24-én ünnepelte születésnapját Nelson Sahakjan, operaénekes, aki ez alkalomból örmény zenetörténeti előadással és ének esttel kedveskedett a Rákoshgyi Bartók ház közönségének. Közreműködtek Irena Martirosyan és Juhász Endre, aki nemcsak zenélt, de bemutatta a világ egyik

legősbibb hangszerét, az örmény Dudukot, amelynek hangja a filmekből is ismerős lehet. Nemcsak a Gladiátor című film fő témájában hallhatjuk ezt a háromezer éves hangszert, de Juhász Endre előadásában a Hunyadi sorozatban is sokszor felcsendül jellegzetes, meditatív hangja.

ՀԱԻՔ պարային խումբը Վեսպրենում

Մայիսի 10-ին Վեսպրեն քաղաքում ՀԱԻՔ պարային խումբը ելույթ ունեցավ «Գիզելլայի օրեր»-ի կապակցությամբ: Ամեն տարի մայիս ամսին նշվում է թագուհի Գիզելլային՝ Իշտվան I թագավորի կնոջը, նվիրված օրեր Վեսպրեն քաղաքում: Վեսպրենը նաև հայտնի է որպես «Թագուհիների քաղաք»: «Գիզելլայի օրեր»-ին մի շարք միջոցառումներ են լինում Վեսպրեն քաղաքի տարբեր մասերում և այս տարի ՀԱԻՔ պարային խումբը նույնպես մի մասն էր այդ միջոցառումների: Պարային խումբը ներկայացրեց «Շավալի», «Խոշ բիլազիզ», «Մածուն եմ մերել», «Թաշկինակներով պար», «Իշխանաց պար» և «Կարնո քոչարի»: Ելույթը հայկական «Արարատ» հուշարձանի մոտ գտնվող բեմում էր: ՀԱԻՔ պարային խումբը ձևավորվել է 2024 թ.-ի մարտ ամսին Բուդապեշտում բնակվող մի խումբ հայ երիտասարդների նախաձեռնությամբ և Միմա Օհանյանի գլխավորությամբ: Սկզբում խմբի նպատակը միայն պարուսուցումներն էին, սակայն այնուհետև դասերի մասնակիցներից ձևավորվեց պրոֆեսիոնալ պարի խումբ: Այժմ խումբը զբաղվում է հայկական ազգային մշակույթի ներկայացմամբ և տարածմամբ՝ Հունգարիայում և նրա սահմաններից դուրս: ՀԱԻՔ-ի հիմնական անդամները Բուդապեշտում բնակվող հայ ուսանողներն են: 2024

թվականի աշնանը ձևավորվել է նաև ՀԱԻՔ երգչախումբը, որը ևս զբաղվում է հայկական ազգային և հոգևոր երգերի կատարմամբ և տարածմամբ: ՀԱԻՔ խումբը մասնակցել է մի շարք միջոցառումների՝ կազմավորվելուց անմիջապես հետո: Առաջին ելույթը տեղի է ունեցել Բուդապեշտի 18-րդ թաղամասում՝ Հայ ընտանիքի

և երեխաների օրվան նվիրված միջոցառմանը: 2024 թվականի սեպտեմբերին Տրանսիլվանիայի Գեորգենի քաղաքի հայ համայնքի հրավերով խումբն ունեցավ իր առաջին ելույթը Հունգարիայից դուրս: 2024 թ.-ի Նոյեմբերի 22-ին K11 մշակութային տանը տեղի է ունեցել ՀԱԻՔ պարային խմբի և երգչախմբի համերգը՝ նվիրված Կոմիտասի 155 ամյակին: ՀԱԻՔ պարային խումբը հանդես է եկել 2025 թ.-ի մարտի 25-ին Հունգարիայի Ազգային թատրոնում կազմակերպված «Մուսա Դագ» ներկայացմանը՝ Հայոց ցեղասպանության 110 ամյակին նվիրված: Բացի իր հիմնական ելույթներից, խումբը մասնակցում է նաև հայկական եկեղեցական տոների նշմանը, կազմակերպում է պարուսուցումներ և ունենում ելույթներ հայկական միջոցառումների ժամանակ:

Ֆլորա Համբարձումյան (Flora Hambardzumyan:
2024-1-HU01-ESC51-VTJ-000207879)

Az Első Örmény Köztársaság kikiáltása – Május 28

1918-ban még zajlott az örmény genocídium, amikor májusban a hősies sardarapat-i, a bsah-aparani és a gharakilisai csatákat követően megtörténhetett az első örmény köztársaság megalapítása.

Káosz és pánik uralkodott Kelet-Örményországban. Szinte az egész országban háború dúlt: Armavirban, Aragatsotnban, Loriban. Ezekben a régiókban aratott az örmény fél fantasztikus győzelmeket a törökök felett, így megakadályozták, hogy az előrenyomuló török csapatok elérjék Jerevánt. A győzelmek történelmi alapkövei lettek az Örményország Első Köztársaságának megalapításának.

A függetlenség kikiáltása egy olyan nehéz időszakban történt, amikor az Ifjú török mozgalom örményeket célzó kiirtási programja, az éhínség, a közlekedési útvonalak blokádja és a kemalista Törökország folyamatos támadása elől menekülők áradata, valamint az Orosz birodalom Dasnakutyun kormánnyal szembeni manipulatív fellépése megakadályozta a frissen megalapított köztársaság vezetőinek, hogy stabil államot hozhassanak létre. Az Örmény Nemzeti Demokratikus Köztársaság összeomlása (1918. május 26.) után 2 nappal, május 28-án kiáltották ki az Első Örmény Köztársaságot. Ezen a napon a tbiliszi Örmény Nemzeti Tanács megvitatta Örményország függetlenségének kérdését, és egy küldöttséget (H. Kajaznuni, A. Khatishyan, M. Papajanyan) küldtek Batumi-ba, hogy tárgyaljanak Törökországgal. Az első miniszterelnök Hovhannes Kadjaznuni volt, akit Alekszandr Hatisján külügyminiszter váltott. A kor legkiemelkedőbb alakja, Aram Manukyan belügyminiszteri posztot töltött be.

Kikényszerített szerződés

Az újonnan létrehozott köztársaságot szerény területen alapították az első, de kikényszerített szerződéssel. Ahogy mondani szokás, ez volt a „béke” Törökországgal. A köztársaság május 28-i kikiáltásakor a terület mindössze 12 ezer négyzetkilométer volt, a lakosság száma pedig csupán 700 ezer.

Az 1918. június 4-én Batumiban aláírt szerződéssel Törökország elismerte Örményország függetlenségét,

Örményország ezzel egy időben lemondott Nyugat-Örményországról és a Karsz régióról, Kelet-Örményország Alekszandrapol (Gyumri) és Hamamlu (Spitak) tartományairól, Jereván és Ecsmiadzin tartományok egy részéről, valamint Sarur-Daralagjaz (Vajots Dzor, Nahicseván) tartomány 1/5-éről. Törökország megkapta a jogot, hogy csapatokat örmény területen keresztül Bakuba vezessen, ahonnan a bakui községet védő örmény erőket vissza kellett vonni. A bakui örmény nemzeti tanács azonban elutasította ezt, mivel a városban élő mintegy 100 000 örmény élete forgott veszélyben.

Örményországot arra is kényszerítették, hogy lefegyverezze a területén tartózkodó törökellenes „bandita csapatokat”, konkrétan az Andranik tábornok parancsnoksága alatt működő fegyveres erőkre utalva.

Nehéz és bonyolult idők volt ez az újonnan megalakult Örmény Köztársaság számára: rövid élet, gazdag történelemmel.

1918 decemberében Grúzia elfoglalta Javakhot és Lorit. Megkezdődött az örmény-grúz háború. A Dro vezette örmény hadsereg rövid idő alatt súlyos csapást mért Grúziára, és az örmény hadsereg megerősítette magát Kvemo Kartli Sadakhlo térségében. December 31-én a felek tűzszüneti megállapodást írtak alá.

Éhínség és járványok időszaka volt a folytatás, amely még tavasz beköszönte előtt körülbelül 150 000 ember halálát okozta.

A Jereváni Egyetem, parlamenti választás esküdtszék és nemzeti valuta

A rövid időszak alatt az államiság jelentős vívmányai jöhettek létre. 1919-ben megalapították a Jereváni Egyetemet, az YSU-t, majd Örményországban megtartották az első köztársaság első és egyben egyetlen parlamenti választását.

Az év közepén török-tatár felkelés tört ki Örményországban. Ősszel örmény-azerbajdzsáni összecsapások kezdődtek Zangezur miatt. Szörnyű helyzet volt Örményország számára, és csak Andranik tábornok, Dro és Garagin Nzhdeh kitartó erőfeszítéseinek köszönhetően sikerült megőrizni Szjunikot.

1920-ban létrehozták az esküdtszéket és a megszületett a nemzeti valuta, ám ezt követően is török agresszióval kellett szembenézni.

Megszállás, határkijelölés, szovjetizálás

1920-ban Törökország megszállta Kars-t, 6000 örményt öltek meg. Időszakos katonai műveletek és provokációk

után november 22-én Woodrow Wilson amerikai elnök választott bírósági döntésével létrehozták az örmény-török határt. Így Örményország visszakapta a Törökország által elfoglalt Nyugat-Örményország területeinek jelentős részét, 90 ezer és 103,5 ezer négyzetkilométer közötti területet. Két nappal később megkezdődtek az örmény-török tárgyalások Alexandropolban, a mai Gyumriban, amelyeknek a felek már nem érthettek a végére, mert néhány nappal később a Vörös Hadsereg bevonult Örményországba, és az Első Örmény Köztársaságot erőszakosan szovjetizálták.

Simon Vracjana, az Első Köztársaság utolsó miniszterelnökének emlékirataiban a független köztársaság utolsó napja a hallgatásról és az Ararátról szól.

„Csendben szétszéledtünk otthonainkba. A város csendes és békés volt. Az Ararát is békés volt... Csend állt be az otthonainkban, akárcsak a lelkünkben.”

Vörös terror

December 2-a után az örmények számára nehéz történelmi idők következtek új kihívásokkal.

A december 2-i történelmi dokumentumot Hatalmi Átadásról Szóló Törvénynek nevezték, és az örmény kormány fogadta el Jerevánban. A valóságban e dokumentum lényege az állam függetlenségének Szovjet-Oroszországnak való átadása.

A törvényt Simon Vracján miniszterelnök, Arshak Hovhannisyan, Arsham Khondkaryan, Hambardzum Tertyan és Drastamat Kanayan (Dro) miniszterek, valamint Hamlik Tumanyan kormánytitkár írta alá.

Minden egyetlen mondatban volt összefoglalva.

„Figyelembe véve a külső körülmények miatt az országban kialakult helyzetet, az Örmény Köztársaság kormánya 1920. december 2-i ülésén úgy döntött, hogy lemond a hatalomról, és a katonai és polgári hatalmat átadja a hadsereg főparancsnokának, akinek posztjára Dro hadügyminisztert nevezte ki.”

Az utolsó napok

November 29-én a 11. Vörös Hadsereg északkeletről, a Tavus oldaláról bevonult Örményországba, és Ijevanban megalapította a szovjet hatalmat. November 30-án Boris Legrandot kinevezték a Szovjetunió örményországi meghatalmazott képviselőjévé, és ultimátumot nyújtott be az örmény kormánynak, hogy teljes mértékben ruházzon át minden hatalmat a Vörös Hadsereg Legfelsőbb Bizottságára, amely Ijevanban található, és amelyet az orosz bolsevikok hoztak létre Bakuban. Egyébként az orosz-török koalíció csapatai készen álltak arra, hogy néhány napon belül megtámadják és elfoglalják Jerevánt és Ecsmiadzint.

Hogy valahogy megmentse a nemzetet és az országot a teljes összeomlástól, az örmény kormány kénytelen volt elfogadni az ultimátumot és december 2-án elfogadni a törvényt.

Ezt követően, december 4-én Dro átadta hatalmát a jereváni szovjet légierő-bizottságnak, amely után a 11. Vörös Hadsereg egyes részei bevonultak Jerevánba, véget vetve a független Örmény Köztársaság létezésének.

Már 1921 márciusában, a moszkvai békeszerződés alapján Örményországot végleg megfosztották legális földjeinek egy részétől, amelyeket Azerbajdzsánnak és Grúziának engedtek át.

A szovjetek örmény hadsereg több mint 1000 tisztjét tartóztatták le, köztük a Sardarapat, Gharakilisa és Bash-Aparan hősi csatáinak hőseit és parancsnokait, akik Örményország Első Köztársaságának győztes alakjait rakták le. Köztük volt Tovmas Nazarbekyan, Movses Silikyan és mások. Gyalog hajtották őket Alaverdiba, útközben gúnyolódtak rajtuk, sőt néhányukat ki is végezték. A megmaradt túlélőket bakui és oroszországi börtönökbe vetették. A sardarapati csata számos hőisével is végeztek a dilijani régióban, köztük Daniel Bek-Pirumjannal is.

Az Örmény Első Köztársaságnak mindössze két éves fennállása alatt négy miniszterelnöke és nyolc kormánya volt. Figyelemre méltó, hogy Örményország Első Köztársaságának összes katonai minisztere pártatlan volt.

Az Első Köztársaság dicsőséges születésű volt, de rövid életű. A hónapokig tartó közös orosz-török agresszió eredményeként az ország délnyugati tartományai a szent Ararát hegy mentén a Kemal Atatürk által irányított Törökországhoz kerültek, míg a keleti tartományokat a bolsevikok foglalták el, melynek következményeként Lenin és Atatürk 1921-ben hivatalosan is illegálisnak nyilvánították az első Örmény Köztársaságot. Az 1921. március 16-i moszkvai orosz-török testvériségi szerződés azonban aláírásától napjainkig elmentmond a nemzetközi jog normáinak, és emiatt jogellenes nemzetközi szerződésként nem szerepel az ENSZ nemzetközi szerződéseinek nyilvántartásában sem. Rövid fennállása ellenére az Első Köztársaság szerepe felbecsülhetetlen az örmény államiság helyreállításában.

Több, mint egy évszázad telt el az Első Köztársaság kikiáltása óta. A himnusz, a zászló és a fővárost leszámítva napjainkban az első köztársaságra Aram Manukyan Arami utcai házának félig romos falai, a Köztársaság utca 37. szám alatt található Jereváni Kormányzói Hivatal emlékeztetnek, melynek második emeletének erkélyéről Aram Manukyan, az Első Köztársaság megalapítója kiáltotta ki Örményország függetlenségét, az Első Köztársaság éveiben pedig a Kormányzati Épület állt.

Ընտանեկան պիկնիկ Բոկայ այգում

Հունիսի 1-ին Բոկայ այգում՝ Բուդապեշտի 18-րդ թաղամասում, երեխաների պաշտպանության օրվան նվիրված կազմակերպվեց ընտանեկան պիկնիկ: Արդեն ավանդույթ է դարձել ամեն տարի երեխաների պաշտպանության օրը նշել Բոկայ այգում, որտեղ հավաքվում են հայերը՝ Հունգարիայի տարբեր մասերից: Տարիներ առաջ այս միջոցառումը կազմակերպվում էր Կոբանիայի այգիներից մեկում, սակայն տարեցտարի մարդկանց քանակի շատացման հետ պայմանավորված վերոնշյալ տարածքը բավական չէր և 18-րդ թաղամասի հայերի աջակցությամբ ծրագիրը տեղափոխվեց Բոկայ այգի, որը չափերով ավելի մեծ է:

Ավանդույթի համաձայն, միջոցառումը անց կացվեց լեհ ազգային փոքրամասնության հետ համատեղ, որը հնարավորություն ընձեռնեց երկու փոքրամասնություններին ծանոթանալու միմյանց մշակույթի և խոհանոցի հետ:

Երեխաների համար կազմակերպվել էին մի շարք ծրագրեր և խաղեր: Ելույթ ունեցան ՀԱԻՔ պարային խումբը, Նելսոն Ստեփանյանը, Ուրարտու թատերախմբի դերասանները, Նուռ Երաժշտական խումբը:

Ֆլորա Համբարձումյան (Flora Hambardzumyan: 2024-1-HU01-ESC51-VTJ-000207879)

Köszönjük Nagykövet úr!

Több, mint egy évtizedes diplomáciai szünet után 2023. május 19-én az Örmény Köztársaság Ashot Smbatyan-t nevezte ki magyarországi nagykövetnek, aki így a kapcsolatok újraindulásával a korszak első budapesti nagykövete lett. Az azóta eltelt több, mint két évben elszántan és sikerrel munkálkodott a kapcsolatok kétirányú

elmélyítésén, melyben együttműködő partnerei voltak az örmény szósólói intézmény, az Országos Örmény Önkormányzat, valamint nagyszerű örmény közösségünk. Megbízatása lejártával egy korszak is lezárul, tegnap búcsú fogadás keretén belül meghatottan mondott köszönetet mindazoknak, akik végigkísérték és támogatták magyarországi tevékenységét. A rendezvényen jelen volt Jonathan Lacôte, francia nagykövet, Akopjan Nikogosz, örmény szósóló, Dr. Abkarovits Géza tiszteletbeli örmény konzul, Dr. Czárán István, az OÖÖ elnöke, Diramerján Artin és dr. Issekutz Ákos, az OÖÖ elnökhelyettesei, Armen Manukyan, a Fővárosi Örmény Önkormányzat elnöke. Az Országos Örmény Önkormányzat testülete a nagyköveti búcsú alkalmából idén az Ararat-Örménységért Díjat adományozta Ashot Smbatyan-nak, mely a legmagasabb örmény nemzetiségi díj, amelyet az örmény közösség érdekében végzett kiemelkedő tevékenységért adható, minden évben egy-egy díjazottnak.

Ruhák öltözékek kiállítása Dunakeszin

Június 5-én a Dunakeszi Voke Művelődési Ház kiállítótermében nyílt meg az örmény viseleteket bemutató képműkiállítás, mely főként a tizenkilencedik századi polgári és tradicionális öltözékek kézzel festett ábrázolásait vonultatja fel. A képek még 2002-ben készültek a Székesfehérvári Örmény Önkormányzat felkérésére, s a jelenlegi testület jóvoltából hosszú évek óta először láthatja a közönség. A kiállítást Sólyomvári György az EÖKK képviselőjében, Varga István a Székesfehérvári Örmény Önkormányzat elnöke, Nyíri Márton alpolgármester és Diramerján Artin az Országos Örmény Önkormányzat alelnöke nyitotta meg.

Örmény ruhatörténet röviden

A ruhatörténeti kiállítás apropójából következő lapszámainkban az örmény viseletek történetét és tudnivalóit foglaljuk össze. Első fejezetként egy röpke időutazáson keresztül ismerjük meg az öltözékek alap jellegzetességeit és korszakait.

Az örmény öltözékek színekódjai

A 14. századi örmény filozófus, Grigor Tatatsi szerint az örmény viselet az ősi föld, a víz fehér tisztasága, a levegő vöröse és a tűz sárga színének kifejezésére szolgál. Ennél sokkal több értelmezés is létezik, és árnyalhatjuk tovább is spektrum szerint. A sárgabarack az óvatosságot és a józan észet, a piros a bátorságot és a mártíromságot, a kék a mennyei igazságosságot, a fehér pedig az ártatlanságot jelképezi. Ezen viseletek készítéséhez és színezéséhez használt technikák némelyike a mai napig fennmaradt, és aktívan használják az iparművészetben,

azonban vannak olyan technikák is, amelyek feledés homályába vesztek.

Népvisélet mint a nemzeti önazonosság megőrzése

Az örmény népviselet, amely hosszú történelmi fejlődési időszakokon át létezett, az örmény kultúra megőrzésének egyik fontos tényezője volt. Mivel az örménység által benépesített terület a különféle keleti stílusok metszéspontjában áll, az örmény viselet nemcsak egyoldalú átvétel szempontjából jelentős. Gyakran befolyásoló szerepet is játszik a szomszédos nemzetek viseleteinek alakulásában. A ruhaszínek két fő régióra oszthatók: nyugati örmény öltözködésre és a keleti örményekére. Ezek viszont megint csak különálló alrégiókra oszlanak.

Az örmények ruhakészítésre főként gyapjút és szőrmet használtak a termékeny völgyekben termesztett pamut mellett. Az urartui időszakban a királyi család már Kínából importált selymet is felhasznált. Később az örmények átvették a selyemhernyó tenyésztést és már saját maguk állítottak elő selymet. Az örmény női viseletek gyűjteményének eddig feltárt története is Urartu korszakra nyúlik

viszsa, amikor a ruhákat krémfehér selyemből tervezték, és aranyszállal hímeztek. A leletet a régészek a Van tó közelében található ásatási helyszínen találták, amely mintegy 3000 évvel ezelőtt az Urartu Királyság fővárosa volt.

Az örmények elődei, az urartuiak az asszírokhhoz hasonló öltözetet viseltek. Ezek rövid ujjú tunikákból álltak, amelyeket csupaszon vagy kendővel körülvéve viseltek. Az urartuiak fémdíszekkel, például nyakláncokkal, karkötőkkel, fülbevalókkal és kitűzőkkel díszítették magukat. Ezekre a fémdíszekre oroszlánfejeket véstek, míg a testükre kőgyöngyökből és hosszú fémtűkből készült nyakláncokat feszítettek. A fémövek is fontos részét képezték az urartui viseletnek. A fémövek készítését művészi kifejezésnek tekintették, mágikus jeleneteket és állatokat véstek az övbe, hogy megvédjék viselőjüket.

Klasszikus korszak: Kr. e. 600 – Kr. u. 600

Az örmény királyság önálló politikai egységként való megjelenését követően a hagyományos viseletek is jelentős változáson mentek át. Az örmény férfiak testhezálló nadrágot és egy jellegzetes kalapot, az úgynevezett fríg sapkát viseltek. Ez később a balsikká fejlődött, amely egy rugalmas kiegészítő, amelyet pásztorok és vallási vezetők egyaránt hordtak.

Középkori időszak: i. e. 600–1600

Az örmény kéziratok, valamint a templomokon, érméken és kőkereszteken fellelhető képeken követhetjük nyomon, hogy az örmény elit a bizánci és arab királyi családok ruházatához hasonló ruhákat viselt, például, így a turban sem volt ritka kiegészítő. Az örmények megtartották egyedi hagyományaikat, miközben átvették a szomszédos társadalmak szokásait, például a fejfedők általános válását az örmény nők számára.

19. század

Julia Pardoe 1836-os könyvében, melynek sokat mondó címe: A szultán városa és a törökök háztartása, a következőképpen írta le azokat az örmény kereskedőket, akiket

megfigyelt, isztambuli partraszállás követően a kikötőjében: [6]

„Miközben az örmény kereskedő társaság finom arcát, nemes alakját és élénk tekintetét néztem, hogyan is helytelenítettem borotvált fejüket és a félelmetes kalpak viselését, amelyet nem tudok találójában leírni, mint az angol konyhákban használt, felfordított vasedényekhez hasonlítani! Kárpótolnak a meghökkentő fejfedőért, amint drága coboly vagy nyest bőrből készült díszes hátra hullik, és felfedi a gazdag selyemruhát és a derekára hajtogatott sárgászöld kendőt.”

Manapság

Az örmény hagyományos ruházat az 1920-as években kezdett kiveszni a használatból, és az 1960-as évekre szinte teljesen felváltotta a modern ruházat. Manapság az örmény hagyományos ruházatot főként táncbemutatókon használják, ahol a lányok arkhaligot és a hosszú ruhát öltenek fel, mely a taraz egyfajta imitálása, míg a fiúk sötét színű, bő nadrágot és testhezálló kabátot viselnek. Örményország és Karabah egyes területein az idős nők még mindig rövid fejkendőt viselnek. Hagyomány és népszerű divat is, hogy az örmény fotóstúdiók lehetővé teszik az új generációk számára, hogy hagyományos ruhában fényképezkedjenek.

A Teryan kulturális Központ minden évben Jerevánban, rendezi meg az örmény hagyományos viseletet ünneplő Taraz Fest fesztivált, amely a kulturális viseletek bemutatóiból áll, sőt divattervezők mai modern, taraz ihlette darabjai is felvonulnak.

Örmény múzeum Glendale-ben

Az ikonikus múzeumtervet a nemzetközileg elismert Alajajian Marcoosi Architects tervezte. A tervet az Örmény-felföld hegyvidéki terepének sziklaalakzatai és a világ minden táján élő örmény közösségek töredékei ihlették, amelyeket a múzeum egyesítő küldetése köt össze.

Glendale városa kiemelt helyszínt jelölt ki a történelmi projektnek a Central Parkban, ahol a múzeumi kampusz jelentős bővítésen megy keresztül egy új központi gyepterület, egy szabadtéri amfiteátrum, egy gyermekpark és sok más létrehozásával.

Glendale városa 18,5 millió dolláros felújítási és bővítési projektet vezet a Central Park múzeumi kampuszában. A projekt magában foglalja egy új központi gyepterület létrehozását, amely összeköti a múzeumot és a könyvtárat, egy szabadtéri amfiteátrumot élő előadások számára, egy játszóterekkel és pancsolókkal ellátott gyermekparkot, valamint szabadtéri rekreációs létesítményeket a közösség számára. A város és a múzeum közösen fogja kidolgozni és koordinálni a szabadtéri programokat a jövőbeli parkban. A múzeumi kampusz ígéretet tesz arra, hogy a város új szíveként szolgáljon, izgalmas szabadtéri tevékenységekkel, amelyeket a nyilvánosság számára szerveznek.

A Kaliforniai Örmény-Amerikai Múzeum és Kulturális Központ küldetése, hogy az örmény-amerikai tapasztalatok megosztásával előmozdítsa Amerika etnikai és kulturális sokszínűségének megértését és megbecsülését. A vízió egy olyan kulturális kampusz, amely gazdagítja a közösséget, oktatja a nyilvánosságot az örmény-amerikai történetről, és képessé teszi az egyéneket arra, hogy elfogadják a kulturális sokszínűséget és felszólaljanak az előítéletek ellen.

Mi a múzeum helyszíne?

Az Örmény-Amerikai Múzeum Dél-Kalifornia szívében épül fel, és művészeti és kulturális célpontként szolgál

majd a helyi örménység és a világ minden tájáról érkező látogatók számára. Glendale városa, amely az egyik legnagyobb örmény diaszpóra közösségnek ad otthont, kiemelt területet szentelt a történelmi projektnek a belvárosi Central Parkban. A múzeum a belváros főbb látnivalóinak szomszédságában fog elhelyezkedni, beleértve a The Americana at Brand-ot, a Neon Művészeti Múzeumot (MONA) és a Belvárosi Központi Könyvtárat.

Hogyan fogja a múzeum szebbé tenni a Central Parkot?

A Glendale Városi Tanács 18 millió dolláros költségvetést irányzott elő a Central Park felújítására és bővítésére. A projekt magában foglalja egy új központi gyepterület létrehozását, amely összeköti a múzeumot és a könyvtárat, egy szabadtéri amfiteátrumot élő előadások számára,

egy játszóterekkel és pancsolókkal ellátott gyermekparkot, valamint szabadtéri rekreációs létesítményeket a közösség számára. Glendale városa és az Örmény-Amerikai Múzeum közös bizottságot hoz létre a Central Park szabadtéri programjainak megtervezésére. A múzeumi kampusz ígéret szerint a város új szíveként szolgál majd, izgalmas szabadtéri tevékenységekkel, amelyeket a helyi közösség és a világ minden tájáról érkező látogatók számára szerveznek.

Troisième-díjat nyert Cannes-ban az örmény animáció filmes

Natalia Mirzoyan animációs rövidfilmje, a *TÉL MÁRCIUSBAN* elnyerte a Troisième-díjat (harmadik hely) a La Cinefben, a Cannes-i Filmfesztivál hivatalos válogatásán, amely a filmiskolák fikciós és animációs filmjeit mutatja be és kiemeli.

A *TÉL MÁRCIUSBAN* egy stop-motion animációs film, amely valós eseményeken alapuló történetet mesél el az elnyomó állapottal szembeni tehetetlenségről.

Natalia Mirzoyan animációs rendező és művész Észtországban él. Az örményországi Jerevánban született Jerevánban, szociológiát és grafikát tanult a Szentpétervári Dekoratív és Iparművészeti Intézetben, jelenleg pedig az Észt Művészeti Akadémia végzős hallgatója. Natalia Mirzoyan korábbi filmjei között szerepel a *CHINTI, ÖT PERC A TENGERRIG*, *BOLDOG NAGYmamák!*.

Jurij Szakunc megvédte világbajnoki övét

Azeri ellenféltől védte meg világbajnoki övét Április 24-én az Örmény Jurij Szakunc

Április 24-én, az örmények számára világszerte fontos napon Jurij Szakunc éppen Moszkvában lépett ringbe – nem csupán a győzelemért, hanem a nemzeti büszkeségért is. Az örmény profi bokszozó látványos teljesítményt nyújtott: a második menetben kiütötte azeri ellenfelét, Zabéh Samijevet, ezzel megvédte a WBU (World Boxing Union) világbajnoki övét, és egy újabb nemzetközi címmel is gazdagította gyűjteményét. Ütései nemcsak pontot tettek a mérkőzés végére, hanem erőteljes üzenetet is közvetítettek a világ felé.

Évszázados probléma oldódott meg a relativitáselmélettel kapcsolatban

Egy örmény asztrofizikus, Dr. Gagik Ter-Kazarian évszázados problémát oldott meg Einstein általános relativitáselméletével kapcsolatban: hogyan lehet definiálni és kiszámítani egy testrészecské relatív sebességét a görbült téridőben. Az örményországi Bjurakan Asztrofizikai Obszervatóriumban végzett munkája során meghatározta a csillagászati objektumok „kinetikai távolodási sebességét”, és kimutatta, hogy ezek a sebességek – még nagy vöröseltolódás esetén is – sosem haladják meg a fénysebességet, így megőrzik az okság elvét.

A tudományos áttörést az Örmény Tudományos Akadémia jelentette be, amelyet két lektorált cikkben részleteztek a *Gravitation and Cosmology* folyóiratban. 2022-es tanulmányában Dr. Ter-Kazarian bemutatott egy módszert, amellyel számszerűsíteni lehet, hogy a kozmikus

mozgás mekkora része ered a világegyetem tágulásából. Emellett foglalkozott egy 1915 óta nyitott problémával is: a relatív sebesség definiálásával a görbült téridőben, amit a párhuzamos szállítás nehézsége tesz bonyolulttá.

Többféle téridő elméletre alkalmazható megoldás

2023-ban leküzdötte ezt az akadályt, amikor megoldotta a problémát bármilyen Riemanni térre vonatkozóan. Második tanulmányában koordinátarendszertől független definíciót adott a relatív sebességre az észlelő világvonálán, amely alkalmazható különböző téridőmodellekre – a Minkowski-, Schwarzschild-, Kerr- és Robertson-Walker-metriákra egyaránt. Ez a mérföldkőnek számító munka Örményországot a tudományos elméleti fizika élvonalába emeli, és előmozdítja Einstein legmélyebb gondolatainak megértését.

Örmény lány a a bajnok Európában

2024 legjobb fiatal súlyemelője Európában ez a mosolygó örmény lány. A 20 éves Alekszandra Grigorjan aranyérmet nyert a 2024-es szófiai Európa-bajnokságon, de a világbajnokságon sem adta bronzéremnél alább.

A chişinău-i súlyemelő Európa-bajnokságon az 55 kg-os súlycsoport jelenlegi Európa-bajnoka, Alexandra Grigorjan egyetlen sikeres kísérlettel szakításban 85 kg-ot lökött, és ezzel a 6. helyen végzett ebben a gyakorlatban. Lökésben Grigorjan egyetlen sikeres kísérlettel 117 kg-ot emelt, és ezzel aranyérmet nyert ebben a számban. Az összetettben 202 kg-mal Grigorjan az Európa-bajnokság ezüstérmese lett.

Az örmény válogatott tagja volt még, Izabella Yaylyan szakításban háromszor sikeresen próbálkozott, 85 kg-ot, 88 kg-ot és 90 kg-ot lökve, és ezzel az 5. helyen végzett. Lökésben Yaylyannak csak egy sikeres kísérlete volt, 103 kg-ot lökve, és ezzel a 8. helyen végzett ebben a számban. 193 kg-os összeredményével összesítésben a 6. helyen végzett.

Ara Güler: Isztambul örmény szeme, a világ krónikása

Ha egyetlen objektív képes lenne megragadni egy város lelkét, az minden bizonnyal Ara Güler örmény származású fotográfus fényképezőgépe lett volna. Az 1928-ban Isztambulban született török-örmény fotóriporter neve mára összeforrt a 20. század vizuális történelmével – nemcsak Törökországban, hanem szerte a világon.

Ara Güler – akit méltán neveznek „Isztambul szemének” – nemcsak képeket készített, hanem olyan műalkotásokat, melyek életeket, sorsokat, történeteket örökítettek meg. Fekete-fehér fotóin a Boszporusz partján dolgozó halászok ugyanúgy helyet kaptak, mint a történelem kiemelkedő alakjai, például Salvador Dalí vagy Winston Churchill. Munkái a Time, a Life, a Stern és a Paris Match hasábjain is rendszeresen megjelentek, világszerte ismertté téve egy különleges, emberközelí látásmódot.

Güler képeinek esztétikája, nemcsak művészi igényességű, de a legmélyebb emberi mélységek is feltáruhnak és megjelennek: minden portré, minden utcakép mögött egy-egy komplex világ, egy-egy megfejtendő és regényszerűen elképzelhető történet sejlik fel. Fotóművészete túlmutatott a politikai és

kulturális határokon, univerzális nyelvet beszélt – az érzelmek, a kultúra és a történelem nyelvét.

Bár Törökország fiaként tartották számon, Güler sosem feledkezett meg örmény gyökereiről sem. Munkássága csendes, de erőteljes híd volt identitások, vallások, kultúrák és generációk között.

Ara Güler öröksége ma is él: képei nemcsak dokumentálnak, hanem emlékeztetnek – arra, hogy a minden napokban is ott rejlik a történelem, és hogy egy igazán figyelő szem számára a világ minden egyes pillanata megőrzésre érdemes.

Հայկական ալտերնատիվ ֆոլկ ռոք խումբ «Լավ Էլի»-ն Բուդապեշտում

Մայիսի 24-ին, ժամը 17:00-ին, Բուդապեշտի Էրժեբետ հրապարակում ելույթ ունեցավ Հայաստանից հրավիրված «Լավ Էլի» ալտերնատիվ ֆոլկ ռոք խումբը: Ելույթը տեղի ունեցավ «Հայ-կորեական օրերի» շրջանակում՝ Հունգարիայի երկու ազգային փոքրամասնություններին նվիրված փառատոնի եզրափակիչ օրը: Բազմազգ հանդիսատեսը ոգևորությամբ ընդունեց խմբին, որն, իր հերթին, երգերից յուրաքանչյուրը նվիրեց համերգին ներկա տարբեր ազգերին:

Ելույթից մի քանի օր առաջ Հայկական մշակույթի կենտրոնում «Լավ Էլի»-ն հանդիպում էր ունեցել Բուդապեշտի հայ երիտասարդների հետ: Երեկոն անցել էր հարց ու պատասխանով, երիտասարդների և խմբի անդամների միջև երգերի բառերի քննարկումներով և ակուստիկ կարճ ելույթով:

«Լավ Էլի»-ն հայկական ալտերնատիվ ֆոլկ ռոք խումբ է՝ Հայաստանի ամենահայտնի ռոք խմբերից մեկը: Հիմնադրվել է 1996 թ.-ին՝ Վանաձորում: Գրեթե 30 տարվա հարուստ պատմությամբ «Լավ Էլի»-ն համատեղում է արևմտյան ռոքը ինքնատիպ, հայկական հնչողության հետ: Խմբի ալբոմները դարձել են հայկական անդերգրաունդի անբաժանելի մասը: «Լավ Էլին» թողարկել է այնպիսի դասական դարձած հիթեր, ինչպիսիք են «Քո աչքերը», «Գտա քեզ երկնքում», «Սկիզբը», ինչպես նաև նոր սիրված երգեր, այդ թվում՝ «Անձրևաշուն», «Արևին, Արևին» և «Մեր հանդիպման օրը»: Խմբի բազմաթիվ երգեր տեղ են գտել ֆիլմերում և հեռուստասերիալներում:

Հիմնադիրներն են Մհեր Մանուկյանը և Գոռ Մխիթարյանը՝ վանաձորյան նախկին «ՄՆԷՔ» (Միրո Նեոէկզիստենցիալիստական Քրեատումատիա) խմբի անդամները՝ հրավիրելով վանաձորյան «ԱԼՔ» խմբից Դավիթ Գրիգորյանին (թմբուկ) և Ալեքս Ավետիսյանին (բաս կիթառ/ վոկալ), որին հետագայում փոխարինեց կրկին «ԱԼՔ»-ից Վահե Տերտեյանը:

1997թ. թողարկվեց «Լավ Էլի» «Առաջին ԼԱՎ ալբոմը», որն ընդգրկում էր 21 երգ՝ 10-ը անգլերեն, 11-ը՝ հայերեն: 1998-ին թողարկվեց հաջորդ «Էսսեններ» ալբոմը: Ալբոմները մեծ հաջողություն ունեցան, հեռարձակվեցին հայկական տարբեր ռադիոկայաններով, իսկ մի քանի երգեր տևական ժամանակ տեղ գտան ռադիոկայանների հիթ շքերթներում: Խմբի ճանաչվածությունն աճեց համերգների և հեռուստատեսային ելույթների միջոցով: Այնուամենայնիվ, խումբը դադար առավ 1999-ին, իսկ մասնակիցները զբաղվեցին իրենց անհատական նախագծերով: Վերամիավորումը տեղի ունեցավ 2004-ին, և «Լավ Էլի»-ն ամերիկյան «Pomegranate Music»

ընկերության հետ ձայնագրեց «Notes from Vanadzor: Urban Armenian Rock» ալբոմը, որը բարձր գնահատանքի արժանացավ միջազգային հարթակներում և դարձավ երկպագուների սիրելին:

2011-ին «Լավ Էլին» կրկին վերադարձավ երաժշտական ասպարեզ նոր կազմով: Մհեր Մանուկյան, Բագրատ Ազնաուրյան (կիթառ, օժանդակ վոկալ), Տիգրան Ոսկանյան (բաս), Շողեր Մանուկյան (թավջութակ): «Լավ Էլի»-ն ստուդիա վերադարձավ 2018-ին և ձայնագրեց «Անձրևաշուն» ալբոմը, որը թողարկվեց թվային ֆորմատով և լայն ճանաչում գտավ հայաստանյան հասարակությունում: Ալբոմից հետո խումբը հրապարակեց նաև «Արևին, Արևին» սինգլը՝ անիմացիոն հոլովակի տեսքով՝ Արմինե Հայրապետյանի մասնակցությամբ:

2019-ին Երևանի «Այրարատ» կինոթատրոնում «Լավ Էլի» և «Բամբի» խմբերը համատեղ համերգ տվեցին, որը տեղական լրատվամիջոցները բնորոշեցին որպես «տարվա ռոք-համերգ»: 2022-ին «Լավ Էլին» և «Բամբի»-ն մեկ անգամ համատեղ ելույթ ունեցան՝ հայկական ռոքի պատմության մեջ առաջին անգամ լցնելով Կարեն Դեմիրճյանի անվան մարզահամերգային համալիրը:

Խումբն ակտիվ համերգներ է տալիս և այժմ աշխատում է իր երկար սպասված հաջորդ ալբոմի վրա:

Ներկա կազմն է՝ Մհեր Մանուկյան (կիթառ/վոկալ), Գոռ Մխիթարյան (կիթառ/վոկալ) Գոռ Թադևոսյան (էլեկտրոնիկիթառ, բեք-վոկալ), Տիգրան Ոսկանյան (բաս կիթառ), Նարեկ Թովմասյան (թմբուկ) և Շողեր Մանուկյան (թավջութակ):

«Իրենց առաջին ելույթից քսանհինգ տարի անց «Լավ Էլին» շարունակում է հարուստ հայկական ժողովրդական ռոք երաժշտական ժառանգությունը՝ ի ուրախություն ունկնդիրների երեք սերունդների»:

– Բաֆֆի Մենեշյան, «Pomegranate Music»-ի հիմնադիր, «The Recording Academy»-ից «Գրեմմի» մրցանակաբաշխության պաշտոնական քվեարկող, «Global Rhythm» ամսագրի թղթակից:

«Արդեն 25 տարի է՝ իրենց վերելքներով ու վայրէջքներով, երկար լույություններով ու խենթ համերգներով, իրենց հին ու լավ կամ նոր ու արդեն իսկ սիրված երգերով, «Լավ Էլին» մնում է տեղական ռոքի ռաիվիրաններից մեկը:

Նրանց միակ գաղտնիքն այն է, որ նրանք սիրված են» – Լուսինե Զալալյան, VNEWS Culture

Հոդվածը Շողեր Մանուկյան, 2024-1-HU01-ESC51-VTJ-000207879

Լուսանկարները հրապարակեց՝ Շողեր Մանուկյան, 2024-1-HU01-ESC51-VTJ-000207879

Հայկական մշակույթը և արվեստը Բիչկեյ փողոցում

Բուդապեշտի Բիչկեյ փողոց 6 հասցեում գտնվող Հայ Ինքնավարության կենտրոնական գրասենյակի նախասրահը մայիսի 15-ի երեկոյան նոր շունչ ստացավ: Թեև տարածքը սովորաբար ծառայում է որպես գրասենյակ, այս անգամ այնտեղ տեղի ունեցավ «Հայկական սուրճ» շարքի «Հայկական գանձարան» ցուցահանդեսի բացման միջոցառումը: Այս ցուցադրությունը, որը ներկայացնում է հազարամյակների պատմություն ունեցող մշակութային ժառանգություն, հետագայում կշարունակի իր կյանքը որպես շրջիկ ցուցահանդես՝ ներկայացվելով Հունգարիայի և Բուդապեշտի տարբեր կետերում:

Մայիսի 15-ին տեղի ունեցած գրական-երաժշտական երեկոյի ընթացքում ներկաները վայելելով հայկական սուրճ, ծանոթացան միջին դարերի հայկական բանաստեղծություններին և դրանց երաժշտական մշակումներին: Միջոցառմանը

մասնակցեցին՝ Ալեքս Ավանեսյանը, ով հանդես եկավ կարճ ելույթով հայկական ժառանգության հարուստ պատմության մասին, ինչպես նաև Արթին Դիրամերյանը, Օլգա Կովաչը, Մովսես Այարյանը, Անդրաշ Տոթը, Անժելա Մաթևոսյանը, Նելսոն Սահակյանը, Ֆլորա Համբարձումյանը և Շողեր Մանուկյանը:

Երեկոյի ընթացքում միջնադարյան բանաստեղծությունները ներկայացվեցին ժամանակակից գործիքավորումով՝ վոկալի, կիթառի և թավջութակի կատարմամբ: Ծրագիրը ներառում էր նաև մի ժամանակակից երգ, որը հայտնի է դարձել Lada Niva խմբի կատարումով, և այս անգամ այն ներկայացվեց Ուրարտու հայկական թատրոնի դերասանների կողմից:

Հոդվածը՝ Շողեր Մանուկյան, 2024-1-HU01-ESC51-VTJ-000207879

Színházi megemlékezés az örmény Genocídiumról Berlinben

100 + 10 - Örmény Allegória címmel rendeztek kulturális fesztivált Berlinben, melynek középpontjában a világ minden pontjáról érkező örmény művészek álltak. 2025. április 24. és május 31. között több mint 70 művet bemutató kiállítást, irodalmi és filmes sorozatot, koncerteket, világpremiereket, előadásokat és vendéglőadásokat láthatott a közönség Amszterdamból, Jerevánból, Isztambulból és Göteborgból a Gorkij Színházban és környékén.

Május elején a 100+10 örmény allegóriák fesztivál legizgalmasabb és központi darabjának, a zseniálisan kidolgozott és vizuálisan is lélegzetelállító ADOMÁNY című

csodálatos darab ősbemutatóján a Gorkij Színházban. A rendezés és a színészet csodálatos mesterművével találkozhatunk. Arsinée Khanjian, a híres kanadai színésznő, és Günther, a levéltáros, hivatalos találkozása jelenik meg. Az alkalom egy adomány: Arsinée történelmi jelmezeket szeretne adományozni fér-

je, Atom Egoyan filmrendező, Ararat (2002) című filmjéből. Ezek a jelmezek az 1915-ös örmény népirtásnak állítanak emléket. A színésznő egyre eltökéltebbé vált abban, hogy életben tartsa a népirtás emlékét, amelyet ezek a jelmezek testesítenek meg. Günther, a levéltáros zavartan tűnik. Nemrégiben, 2023-ban, 100 és 10 évvel a népirtás után, a történelem megismételte önmagát: több mint százezer örményt telepítettek ki Artsakból. Ennek fényében Günther nemcsak a tárgyak kulturális és emlékértékű értékét kezdi megkérdőjelezni, hanem Arsinée indítékait is. Vajon az adomány a nemzetközi közösség tétlenségének csendes vádirata? Kérdőjelesek az érzelmileg megviselt Arsinée-t, különösen mivel a 2018-as örmény bársonyos forradalom nyomán aktivistaként és „az örmény diaszpóra kiemelkedő alakjaként” végzett munkája miatt intenzív nyilvános nyomás alá került. Ami egy rutininterjúnak kellett volna lennie, konfrontációvá alakul. Ebben az összecsapásban Arsinée az elfojtott valóságról alkotott saját verziójával és az énképével birkózik.

A Cannes-ban, a Berlinalén és Velencében is vetített

sikeres filmjeik mellett az Egoyan-Khanjian duó ezzel a darabbal tért vissza, mely egy installációs-performansz. Rendező: Atom Egoyan, játszotta Arsinée Khanjian és Edgar Eckert. A darab Berlinben áprilisban és májusban is többször bemutatásra került.

YEREGO
gyorsétterem

Megnyílt

Bp. VII. Thököly út. 20

